
РЕЦЕНЗІЯ

РЕЦЕНЗІЯ

**на науково-довідкове видання
«Бородаєвський Сергій Васильович: короткий
бібліографічний покажчик»* (укладачі
В. М. Власенко і О. В. Глушан), опубліковане
в м. Сумах, ФОП І. М. Панасенко, 2010 р. (88 с.)**

У нинішніх умовах, коли світ перебуває під впливом чергової фінансово-економічної кризи, у багатьох країнах світу чітко простежується поштовх кооперативного руху і зростання суспільного інтересу до питань, пов'язаних із його розвитком. З огляду на активізацію в Україні наукових досліджень на кооперативну тематику, рецензований бібліографічний покажчик набуває особливого науково-практичного значення.

Слід зазначити, що серед визначних кооператорів Сергій Васильович Бородаєвський (1870–1942) – видатний вчений-економіст, юрист, кооператор, державний і громадсько-політичний діяч, професор вітчизняних і зарубіжних вищих навчальних закладів, заслужено увагу. С. В. Бородаєвському належать численні праці, присвячені теорії і практиці кооперативного руху.

Значний інтерес у науковців-кооператорів, які вперше будуть знайомитись із відомостями про життя Сергія Васильовича неодмінно викличуть окремі факти з його біографії. Так, важливим біографічним епізодом є те, що випускник юридичного факультету Харківського університету, С. В. Бородаєвський, з 1896 р. працював у відділі дрібного креди-

ту Державного Банку і одночасно секретарем Санкт-Петербурзького відділу Московського комітету для сільських кооперативів. Під час службових відряджень він відвідував зарубіжні кооперативні організації, брав участь у кооперативних з'їздах, зокрема, у всеросійських і міжнародних. Сергій Васильович був членом Міжнародного кооперативного альянсу. З 1910 р. працював на відповідальних посадах департаменту Міністерства торгівлі і промисловості, а в 1918 р. був товаришем міністра названого міністерства.

Показово, що С. В. Бородаєвський успішно поєднував практичну діяльність з педагогічною – читав лекції на кооперативну тематику на Вищих комерційних курсах і Політехнічному інституті у Петербурзі; пізніше, у 1921–1922 рр., в еміграції – Міжнародній академії Брюсселя та Сорбоні (м. Париж). З 1923 р. був професором Української господарської академії у Подебрадах (поблизу м. Праги), де очолював кафедри промислової та кредитної кооперації. Певний час професор С. В. Бородаєвський працював в Українському технічно-господарському інституті, що утворився на базі Української господарської академії, в

* Бородаєвський Сергій Васильович: короткий бібліографічний покажчик / уклад. : В. М. Власенко і О. В. Глушан. – Суми : ФОП І. П. Панасенко, 2010. – 88 с.

Українському вільному університеті м. Праги, інших освітніх закладах.

Важливим внеском Сергія Васильовича у розвиток кооперативного руху є його праці про кооперацію і для кооператорів. Його книга «Збірник про дрібний кредит» витримала шість видань. А його участь у міжнародному кооперативному русі дала змогу написати «Історію кооперативного кредиту (1923 р.) та «Історію кооперації» (1925 р.). За даними відомого історика І. Витановича, С. В. Бородаєвський опублікував понад 500 фахових статей у двадцяти двох країнах світу. Тому цілком закономірним є бажання В. М. Власенка і О. В. Глушан узагальнити біографічні факти життя Сергія Васильовича Бородаєвського та систематизувати інфомацію про його праці.

Проте назване науково-довідкове видання є не просто розширеним біографічним нарисом, підготовленим до 140-річчя з дня народження С. В. Бородаєвського. Цей Біографічний покажчик став вдалою спробою його укладачів узагальнити численні друковані праці вченого, бібліографічними засобами представити його багатий науковий доробок. У структурі рецензованої публікації чітко простежуються три основних тематичних блоки: біографічний нарис, основні дати життя і діяльності С. В. Бородаєвського та покажчик його друкованих праць. Зручності користування бібліографією і багатоаспектному пошукові сприяють три допоміжні покажчики: іменний, географічний та алфавітний (періодичних видань).

Привертають увагу окремі деталі біографії, відсутні у інших публікаціях про життєвий шлях Сергія Васильовича Бородаєвського. Показовим є той факт, що значна частина біографічної інформації базується на численних архівних джерелах. Останнє є переконливим свідченням наукової самостійності авторів, яких недостатньо назвати просто упорядниками. Вони як дослідники продемонстрували неабияке вміння і досвід наукового пошуку й узагальнення окремо взятих фактів.

Особливо слід підкреслити важливість для подальших наукових досліджень списку літератури про життя, науково-педагогічну і громадську діяльність С. В. Бородаєвсько-

го, вміщеного у бібліографічному покажчику. Включені до нього публікації належать переважно авторам рецензованого науково-довідкового видання. Вони присвячені найрізноманітнішим аспектам біографії Сергія Васильовича Бородаєвського. Окремі з цих публікацій можуть стати базою для самостійних, зокрема дисертаційних досліджень.

Велике значення для дослідників кооперативного руху має ілюстративний матеріал – фотознімки та копії титульних сторінок кооперативних видань. При цьому значну цінність мають, вміщені у покажчику колективні фото, на яких можна побачити інших видатних громадських і політичних діячів і видатних кооператорів. Це також є важливою інформацією для самостійних наукових розвідок.

Проте особливу цінність для сучасних учених-кооператорів має детальний покажчик друкованих праць С. В. Бородаєвського. Він без перебільшення може стати базою для широкого спектра досліджень специфічних питань кооперативного руху та аграрної економіки. Отже, вміщений список праць може передусім допомогти у пошуках необхідної інформації вченим, які досліджують проблеми кредитування, збуту сільськогосподарської продукції та кооперативного права.

Таким чином, «Короткий бібліографічний покажчик» укладачів В. М. Власенка і О. В. Глушан можна вважати міні-енциклопедією для широкого кола дослідників. Він є вагомим внеском і розвиток української історико-економічної науки.

Директор Полтавського регіонального центру досліджень і сприяння розвитку кооперації, д.е.н., професор каф. грошового обігу і кредиту ВНЗУ «Полтавський університет економіки і торгівлі»

А. О. Пантелеймоненко

Заступник директора Полтавського регіонального центру досліджень і сприяння розвитку кооперації, к.е.н., почесний професор каф. грошового обігу і кредиту ВНЗУ «Полтавський університет економіки і торгівлі»

М. В. Аліман